ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	
ΕΤΗΣΙΑ	ΔΡ. 180	ΕΤΗΣΙΑ	ΔΡ. 360
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	» 90	ΕΞΑΜΗΝΟΣ	» 180
ΤΡΙΜΗΝΟΣ	» 50	ΤΡΙΜΗΝΟΣ	» 100

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δ. ΟΙΚ. ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ

ΕΜΠΡΟΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΤΟΣ 27ΟΝ ΑΡΙΘΜΟΣ 9671 | ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 5 | Ἕκαστον φύλλον λεπτὰ 50 | ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΔΕΥΤΕΡΑ 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1923

ΣΠΑΤΑΛΗ ΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ

Ὁ κ. Μουσολίνι, εἰσπράξας ἀπὸ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἰταλίας τὸ ἑλληνικὸν πρώτιμον τῶν 50 ἐκατομμυρίων λιρετῶν, διέταξεν ὅπως δαπανηθῶσι τὰ δέκα ἑκατομμύρια ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ ἰταλικοῦ βομβαρδισμοῦ ἐν Κερκύρᾳ. Δὲν θὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ πρᾶξις ἀποτελεῖ χειρονομίαν θεατρικήν. Καὶ θὰ ἦτο βεβαίως πάρα πολὺ νὰ τὴν παραβάλωμεν πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ ἐμπόρου τῆς Βενετίας, τὴν ὁποίαν διεκώνισεν ὁ Σαίξπηρ εἰς τὸ ἀθάνατον ἔργον του. Ἀντὶ τῆς δωρεᾶς ἐν τούτοις τῶν ἑλληνικῶν χρημάτων πρὸς τὰ ἑλληνικὰ θύματα τῶν ἰταλικῶν ὀβίδων θὰ ἐπρωτίμα κανεὶς νὰ μὴν ἐτίθετο τοσοῦτον ὡμῶς οὔτε ζήτημα ἀποζημιώσεως πρὸς τὴν Ἰταλίαν δι' αἰτίαν ἀνύπαρκτον, ἀλλ' οὔτε νὰ ὑπῆρχε κατοχὴ καὶ πολὺ ὀλιγώτερον βομβαρδισμὸς τῆς νήσου. Ἡ Ἰταλία ὅμως ἐπέμενεν. Ἐπωφελήθη ὀλιγοβεροῦ καὶ μισραίου ἐπεισοδίου πρῶταν διὰ νὰ ἐξευτελίσῃ τὴν ἐθνικὴν τιμὴν ἑνὸς ὁλοκλήρου λαοῦ. Μολονότι δὲ γνωρίζουσα τὴν οἰκονομικὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος, προσεπάθησε καὶ ἐπέτυχεν, ἐπὶ ἀπειλῇ διεθνῶν περιπλοκῶν, νὰ ἀποσπάσῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον ἡμῶν, ἀποσπάσασα 50 ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα θὰ διεστίθεντο χάριν τῶν προσφύγων. Δὲν αἰσθάνεται οὐδεὶς εὐγνωμοσύνην, ἂν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπιστρέφωνται μόνον τὰ δέκα διὰ τοὺς πρόσφυγας, ἀφοῦ κρατοῦνται τὰ τεσσαράκοντα! Ἀλλὰ καὶ ἂν ὁλόκληρον ἀκόμη τὸ ποσὸν ἐπεστρέφετο, ὁ τρόπος, δι' οὗ τοῦτο ἀπεσπάσθη, οἱ σκοποί, ἀφοῦ τοῦς ὁποίους ἀπέβλεψεν ἡ ὅλη ἰταλικὴ ἐνέργεια, ὁ ἐθνικὸς διασυρμός, εἰς τὸν ὁποῖον καθ' ἡμῶν προέβησαν ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι Ἰταλοί, θὰ παρέμενον πάντοτε εἰς τὴν μνήμην ὅλων ὡς ζωντανὴ εἰκὼν καὶ ἀρκοῦσα ἀφορμή, ὥστε ἡ ἐπιστροφὴ νὰ ἔχῃ τὴν ἀξίαν ἑνὸς ἁπλοῦ σαρκασμοῦ. Οὐδεὶς περὶ τούτου ἀπατᾶται. Ἀναμφιβόλως δὲ ὅμως ἡ Ἰταλία ἐφανερώθη ὅτι ἡ χειρονομία τοῦ κ. Μουσολίνι θὰ παραγάγῃ ἀγαθὴν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ὑπελόγισαν ὀρθῶς οὔτε ἐπὶ τῆς μνημοσύνης τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, οὔτε ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν προσφύγων. Δεύτερον προεξώφλησε τὴν δευτέραν ὁ ἰταλικὸς βομβαρδισμὸς καὶ κατέστησαν ὥριμον τὴν πρώτην αἱ ἀπώτεροι σκοποὶ τῆς Ἰταλίας.

Τί ἐπεδίωξε πράγματι ἡ «ἀφίλη καὶ σύμμαχος» εἰς τὸ ἀναψυὲν ἐπεισόδιον, ἀποτελεῖ τὴν στιγμὴν αὐτὴν κοινὸν μυστικὸν ὁλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ἐπεστήριξε καὶ ἐκέρδισεν ἄδικον ὑπόθεσιν. Καὶ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ἀκόμη, ὁπότε ἡ διεθνὴς ἀνακριτικὴ ἐπιτροπὴ ἐπεράτωσε τὸ ἔργον της καὶ ἀπέρχεται χωρὶς νὰ εὑρῇ τέποτε τὸ ἀξιόμεμπτον εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἰταλία παραδόξως διακηρύσσει ὅτι ἂν ἐπέμενεν εἰς τὴν πληρωμὴν ἀποζημιώσεως δὲν τὸ ἔπραττεν ὅπως ἐπιτύχῃ κέρδος τι ὑπὲρ τῶν παθόντων Ἰταλῶν, ἀλλὰ τὸ ἐζήτησε μόνον ἐν εἴδει ποινῆς.» Ποινὴ πρὸς ποίαν λάγνον ἄρα γε; Καὶ διὰ ποῖον ἀνύπαρκτον ἔγκλημα; Εὑρεθείσα μίαν καλὴν πρωΐαν διάδικος πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἡ Ἰταλία δι' ἔγκλημα τελεσθὲν μὲν ἐν Ἠπείρῳ, ἀλλ' ὄχι ὑπὸ Ἑλλήνων, ἐζήτησε νὰ τὴν ὑποβάλῃ εἰς τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν, ἐκείνην τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἐλεύθερος λαὸς ἀνέχεται καὶ καμμία Κυβέρνησις, περιφρουροῦσα τὴν ἐθνικήν της ἀξιοπρέπειαν, θὰ ἐδέχετο. Καὶ ὅταν δὲν τὸ ἐπέτυχε, προέβη ἔτι περαιτέρω, εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς κυριαρχίας της, ἀφοῦ ἐβομβάρδισεν ἄνευ ἀνάγκης, ἀφοῦ ἀντίστασις δὲν ὑπῆρξε, πόλιν ἀνοχύρωτον. Καὶ ὅταν, δικαζομένης τῆς διαφορᾶς ὑπὸ δικαστηρίου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου δὲν ἦτο ἁπλῶς ἀντίδικος, ἀλλὰ καὶ δικαστής, εἶδεν ὅτι ἡ ὑπόθεσις θὰ ἐχάνετο, ἐζήτησε νὰ πληρωθῇ ἀνυπερθέτως τὰ 50 ἑκατομμύρια, ἀπειλήσασα ὅτι, ἄλλως δὲν θὰ ἐξεκένου τὴν Κέρκυραν.

Ἡ διπλωματικὴ νίκη τῆς Ἰταλίας δὲν ὑπῆρξε βεβαίως καὶ νίκη τῆς ἠθικῆς. Ἀλλ' ἂν ἡ τελευταία ἐκακοποιήθη διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως, ποῖος Ἕλλην θὰ ἐδέχετο νὰ γίνῃ συνεργὸς τῆς κακοποιήσεως ταύτης ἐν τῇ προθέσει, τὴν ὁποίαν ἐνέχει ἡ χειρονομία τοῦ Ἰταλοῦ πρωθυπουργοῦ; Τὸ ἐπεισόδιον μολονότι λῆξαν ἀπὸ τῆς ἀποψεώς τῆς ἀσκηθείσης ὑλικῆς βίας, παραμένει πάντοτε ἄλυτον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ἠθικῶν του συνεπειῶν. Εἶνε ἀντίθετον πρὸς τὴν ἑλληνικὴν συνείδησιν διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἐξευτελιστικῆς δωρεᾶς νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν «μεγαλουργὸν» πολιτικὴν τοῦ δωρητοῦ. Ὅ,τι ζητεῖ αὐτὴ εἶνε νὰ τύχῃ ἀμερολήπτου δικαιοσύνης. Καὶ ἂν εἶνε τοῦτο δικαίωμα τοῦ αἰτοῦντος, πολὺ περισσότερον εἶχε καθῆκον ἐκείνων, παρὰ τῶν ὁποίων τὸ ζητεῖ. Ὅλα τὰ ἄλλα, τόσον αἱ συμπάθειαι, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἔρχονται ἐξ Εὐρώπης, ὅσον καὶ αἱ δωρεαί, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἐκ Ρώμης, ἀποτελοῦσι περιττὴν σπατάλην αἰσθήματος.

Ἡ Βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῶν δύο υἱῶν της, τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας καὶ τοῦ δουκὸς τῆς Ἐόρκης καὶ μετὰ τῆς συζύγου τοῦ τελευταίου, κατὰ τὴν διαμονήν των εἰς τὸ Μπάλμοραλ Κάστλ τῆς Σκωτίας. Οἱ πρίγκηπες φέρουν τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα τῆς Σκωτίας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΦΥΣΙΝ

ΠΛΗΚΤΙΚΗ ΝΥΞ

Τρίτη πρωὶ εἰς τὴν πλατείαν. Τὸ σκοτεινὸ τοῦ καφενείου εἶνε εἰς τὸ τέρμα του. Ἐπίκειται τὸ κλείσιμον τῆς θυροῦρας μὲ τὸ τεράστιον λουκέτο. Δὲν ὑπάρχει κόσμος εἰς τὰ πεζοδρόμια, εἰς τὴν πλατεῖαν, ἀλλὰ τὰ αὐτοκίνητα ἐπιμένουν. Κάποιος πέλος ἀραιώνουν, ἀπέρχονται, ποῦ νὰ μὴ ξαναγυρίσουν. Θερινὴ νύκτα. Φεγγαράκι ἀργυρόν, μαῦρα πὰ ὑψηλὰ κυπαρίσσια τοῦ παρακειμένου κήπου Καλὲ Θὲ, τί νὰ κάμῃ κανείς; Νὰ πάῃ νὰ κοιμηθῇ; Ἀλλὰ εἰς τὸ ὑπόγειον μέγαρόν του, μὲ τοὺς κοντικοὺς, τὰς μελανὰς καὶ καφετιὰς κατσαρίδας, τὰ σαλιγκάρια; Εἶνε ἄν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι εὑρίσκουν, ὅτι πάντα ἐν ἀρμονίᾳ ἐποιήθησαν, Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ κάθηται εἰς ὑπόγειον μέγαρον. Πλῆξις. Ἂν εἶχε κανεὶς ἕνα ἀεροπλάνον; Φεῦ! αὐτὸ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ ἴδῃ ἀκόμη οὔτε ἡ ξύνουσα τὴν χαρτεμένη φυτέσσαν της νεόπλουτος. Τί νὰ κάμῃ, λοιπόν; Ὁπωσδήποτε κάτι. Ἰδοὺ ἀνὴρ διερχόμενος μὲ βιβλίον ὑπὸ μάλης. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶνε πλανόδιος μουσικός. Ἐσχόλασε καὶ πηγαίνει εἰς τὸ σπίτι του. Ταῦτα λέγει ὁ σύντροφος καὶ προσθέτει: «Στοιχηματίζω, ὅτι θὰ κάθηται εἰς τὸ Βατρακονῆσι.» — «Καὶ διατί ὄχι εἰς τὴν Ταργαρέττα;» — «Ἐπὶ τοῦ Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ κάθηται εἰς τὴν Ταργαρέττα. Ἐπιμένω εἰς τὸ Βατρακονῆσι. Καὶ τὸ ἀποδεικνύω.» (Πρὸς τὸν διερχόμενον συνάνθρωπον μὲ τὸ βιβλίον ὑπὸ μάλης.). «Ἐλᾶτε ἐδῶ, παρακαλῶ.»

Ὁ συνάνθρωπος μὲ τὸ βιβλίον ὑπὸ μάλης ἀνέκυψε τὸν δρόμον του καὶ διηυθύνθη πρὸς ἡμᾶς. «Καλησπέρα σας», εἶπε. «Τί συμβαίνει;» — «Δὲν κάθεσθε εἰς τὸ Βατρακονῆσι;» — «Μάλιστα.» — «Καὶ πᾶτε εἰς τὸ σπίτι σας;» — «Μάλιστα.» — «Ἰδοῦ, ὅτι γνωρίζω καλῶς τὰ ζητήματα». Ὁ συνάνθρωπος μὲ τὸ βιβλίον ὑπὸ μάλης μᾶς ἔβλεπε ἀρκετὰ περίεργος. Ὁ σύντροφος ἐξηκολούθησε: «Γνωρίζω κάτι ἄλλο. Ὅτι ἂν σᾶς παρακαλέσωμεν νὰ καθήσετε λιγάκι μαζί μας, δὲν θὰ τὸ ἀρνηθῆτε. Ὁρίστε, παρακαλῶ. Κάτι πρέπει νὰ πάρετε πρὸ τοῦ νὰ πᾶτε εἰς τὴν πλίνην σας. Ἕνα λικαὶρ βέβαια; Καθήστε, λοιπόν.» Ὁ ἄνθρωπος ἐκάθησε. Τὸ γκαρσόνι ἐκόμισε νέα λικαίρ «Πῶς ἐπήγε ἡ ἐργασία σας ἀπόψε;» — «Ἔ, μικρὰ πράγματα.» — «Ὅλα τὼρα εἶνε μικρά. Ἂν καὶ ἡ ἐποχή μας εἶνε μεγάλη. Εἰς ὑγείαν μας!» Πίνομεν. Ξαναπίνομεν. Ψαύομεν τὸ βιολί. «Καλὸν ὄργανον. Μποροῦμεν νὰ ἀκούσωμεν κάτι;» — «Τέτοια ὥρα;» — «Διατί; Σιγὰ-σιγά, διὰ νὰ μὴν ἐξυπνήσωμεν τοὺς περιοίκους.» Ὁ βιολιστὴς κουρδίζει σιγανὰ τὸ ὄργανον. «Μίαν στιγμήν... Πρέπει νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ κύριος πρέσβυς; Θὰ τὸν καλέσωμεν.» Καὶ σηκώνεται. Διευθύνεται πρὸς διερχόμενον ξένον ἀνώτερον διπλωματικὸν ὑπάλληλον. Χαιρετᾷ καὶ τὸν ἀκούω νὰ λέγῃ: «Μὸν μινίστρ, τὸ καὶ τό. Ἂν εἴχατε τὴν καλωσύνην...» Ἐπανέρχεται μὲ τὸν κ. πρέσβυν, ὁ ὁποῖος κάθεται μαζί μας. «Μὸν μινίστρ, τώρα θὰ ἀκούσωμεν κάτι καλὸν ἐξ ἀπάντων.» — Πολὺ εὐχαρίστως, ἀρκεῖ νὰ εἶνε κάτι ἑλληνικόν.»

Ἐξηγοῦμεν εἰς τὸν λαϊκὸν καλλιτέχνην τὰ συμβαίνοντα. «Κάτι τὸ ἑλληνικώτατον...» — «Ἔννοια σας. Ξέρω. Δὲν ἐψεύσθη.» — «Ὄντως ἤξερε. Τὸ δοξάρι του ἐδονήθη βραδέως Τὸ βιολὶ ἀφῆκε χαμηλὰς νότας. Βαθμηδὸν ὁ τεχνίτης ἤρχισε νὰ τραγουδῇ συγχρόνως σότο βότσε μὲ σπασμοὺς ἐλαρροὺς εἰς τὸ πρόσωπον, μὲ ἡμικλείστους ὀφθαλμούς:

Ἐγὼ μια ἡ βλάχα ἡ ὠμορφη,
μὸρ' στὲν κόσμο ξακουσμένη,

— Τρὲ ζολί...
Πόχω τὰ χίλια πρόβατα,
τὰ πεντακόσια γίδια

— Σαρμάν...
Μὸρ' λύκος νὰ φάῃ τὰ πρόβατα,
λύκος νὰ φάῃ τὰ γίδια,
καὶ γὼ θέλω τὸ ἀϊταῖρι μου...

— Σ' ἐ(π) ἐπατάν!

— Νὰ ἔλθουν λικαίρ

Ἦλθαν. Ὁ κ. πρέσβυς ἐξομνεῖ τὸ ἑλληνικὸν τραγοῦδι, τὰ καλὰ ἑλληνικὰ ἤθη. Εἶνε φίλος τῶν ἐκδρομῶν; φυσιολάτρης; Ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἔχει γυρίσει. Ἀφηγεῖται εὐχαρίστως ἐντυπώσεις. Προσθέτει:

— Δὲν ξέρετε, λοιπόν, ὅτι ἐχόρευσα εἰς τὰ Μέγαρα;

Δὲν ἠξεύρομεν καὶ ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ἔφθασε χαραυγὴ ἐκεῖ Γάμος ἐγίνετο. Ἕνας, ἀρχοντόγερος τὸν ἐκάλεσε εἰς τὴν χαράν τοῦ. Ἤπιαν καὶ πρὸς τιμὴν τῆς νύφης ἐχόρευσαν. «Ἀ, καὶ σ' ἐτοὶ ζολί.» Ὁ σύντροφος πρὸς τὸν λαϊκὸν βιολιστοῦ: «Τώρα θὰ παίξῃς τὸν ἐθνικὸν ὕμνον τοῦ κ. πρεσβευτοῦ. Δὲν τὸν ξέρεις; Μίαν στιγμὴν. Θὰ μᾶς τὸν εἴπῃ ὁ κ. πρεσβευτής.»

Πράγματι ξένος τὸν λέγει. Σιγὰ-σιγὰ καὶ ἐκπληττόμεθα ἀπὸ τὸ αὐτὶ τοῦ λαϊκοῦ βιολιστοῦ. Τὸν κιτσκάρει μίαν, δύο φορὰς, ἔπειτα τὸν παίζει ἀμέσως. «Τρὲ μπιὲν φαί Μπραβό.» — «Μὸν μινίστρ. Ἔξερετε. Ὑπάρχουν διακόσια εἰς τὸν Γάλλον.» Συμφωνεῖ καὶ τὰ ἀκριβοπληρώνει. Μερικὰ ἑκατοντάδραχμα ἐξαγοράζει ἀπὸ τὸ χρυσοφόλι του εἰς τὴν χαρὰν τοῦ πτωχοῦ βιολιστοῦ. Τὸν μιμούμεθα. «Ἀγὰ γιὰ τὴν γρηά, φίλε μου.» Χαράζει. Χωριζόμεθα. «Ἔ, κάτι ἐκάμαμεν ὁπόψε.» λέγω πρὸς τὸν σύντροφον χασμῶνατος. «Πῶς ὄχι. Ἐμάθαμεν τὴν ὀλάχαν τὴν ὠμορφην. Τὴν ἤμαθε καὶ ὁ κ. πρέσβυς.» — «Ναί, ἀλλὰ δὲν νομίζετε, ὅτι χίλια πρόβατα καὶ πεντακόσια γίδια εἶνε ὀλίγα διὰ μίαν ξακουσμένην ὀλάχαν;» — «Α, μπά Ξέρεις τί στοιχίζει ἕνα γίδι σήμερα;»

ΠΕΖΟΠΟΡΟΣ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΜΟΝΟΤΟΝΙΑ

— Μπᾶ! τί μονοτονία καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ζωήν μας τῶν ἡμερῶν τούτων!

— Πῶς! πῶς! μονοτονία εἴπατε; Τί μᾶς λέτε καλέ!

— Εἶπα καὶ ἐπιμένω εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν μὲ τὴν προσθήκην μάλιστα καὶ ἐπιθέτου ἐκφραστικωτάτου: μονοτονία ἀπελπιστική!

— Ὁμολογεῖτε, ὅτι δὲν ἠμπορεῖτε νὰ σᾶς ἐννοήσωμεν καθόλου.

— Μὴ μ' ἐννοεῖτε· ἐγὼ ὅμως ἐπιμένω, διότι, καθὼς φαίνεται, αἰσθάνομαι τὴν ζωήν βαθύτερον ἀπὸ σάς. Δὲν μοῦ λέγετε, παρακαλῶ, ἐγνωρίσατε καθόλου συγκινήσεις κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀπὸ τὴν ἐφημέρισιν κάποιων ἰδιωτέρων λεπτομερειῶν εἰς τὴν ζωήν μας; Ἠκούσατε τίποτε, ποῦ νὰ σᾶς κάμῃ ἐντύπωσιν, νὰ σᾶς συνταράξῃ, νὰ κινήσῃ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχήν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον; Ἀποκριθῆτε, παρακαλῶ.

— Ἀλλὰ τί λέγετε, κύριε; Τόσα καὶ τόσα γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἔρχονται καὶ παρέρχονται καθ' ἑκάστην, χωρὶς νὰ λάβωμεν ἐπ' ὄψιν καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔρχονται μέν, ἀλλὰ δὲν φεύγουν!

— Ἐπὶ παραδείγματι;

— Μά, ἐὰν ἠρχίζομεν νὰ λέγωμεν, δὲν θὰ εὑρίσκομεν τέλος· καὶ ὅπως ἠξεύρετε δὲν μᾶς περισσεύει καιρὸς διὰ τὴν ὑπόμνησιν καὶ ἀπαρίθμησιν ὅλων τῶν κοινοτύπων καὶ μὴ λεπτομερειῶν τῆς ζωῆς, αἱ ὁποῖαι κάμνουν τὴν ζωὴν αὐτὴν ὁλόκληρον συγκίνησιν. Μήπως, κύριε, ζῆτε ἀπομεμονωμένος, ἔξω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ εὑρίσκετε τόσον μονότονον τὴν ζωήν; Ἀποκριθῆτε, παρακαλοῦμεν.

— Ν' ἀποκριθῶ, ἀφοῦ ἐπιμένετε. Μὴ τυχὸν σᾶς φαίνετε ποικιλία τῆς ζωῆς ἡ διαρκὴς συζήτησις περὶ ἐκλογῶν, ἡ ἀναγγελία τοῦ σχηματισμοῦ τῶν μὴ σχηματισθέντων συνδυασμῶν καὶ ἡ ἀδιάκοπος θρηνῳδία διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ζωῆς; Δὲν ἐβαρύνθητε νὰ τ' ἀκούετε αὐτὰ καὶ δὲν ἐγέμισε τὴν ψυχήν σας ἡ πλῆξις τῆς μονοτόνου ἐπαναλήψεώς των; Ἢ ἔχετε τόσον συνείδησιν τοῦ τί ἐστι συγκίνησις, καὶ ποικιλία, ὥστε νὰ εὐχαριστῆσθε μὲ τὰ πλέον ἀδιάφορα πράγματα καὶ νὰ νομίζετε ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε τὸ μὴ περαιτέρω τῆς ποικιλίας;... Μὲ ἀναγκάζετε διὰ νὰ καταδείξω τὴν πλάνην σας νὰ μεταχειρισθῶ ὕφος ρητορικόν, ἀλλὰ σεῖς νὰ ὄψεσθε διὰ τοῦτο! Ποῦ λοιπόν, κύριοι μου, ἡ ἐξαφνικὴ ἀνατίναξις τῆς ψυχῆς ἀπὸ γεγονὸς προσβάλλον εἰς τὸ μέσον τὴν ἐπαιτητικὴν περιέργειάν μας; Ποῦ ἡ ἁπλοτησία μας διὰ νὰ μάθωμεν λεπτομερείας συμβεβηκότος, ὅπερ ἐπῆλθεν αἰφνιδιαστικῶς νὰ διακόψῃ τὴν ῥαστώνην τοῦ νοῦ μας καὶ τῆς προσοχῆς μας, ὡς τὰ αὐτοκίνητα διακόπτουν τὴν ζωὴν ροθύμων καὶ μὴ διαβατῶν; Ποῦ ἡ ἐξεγερσις ἕλης τῆς ὑποστάσεώς μας ἀπὸ εἴδησιν ἐπιπολαιοτέρου ἀποσχέσεις καὶ βεβαιώσεις ἱκανὰς νὰ ἐξάψουν τὴν φαντασίαν μας; Ποῦ τοῦτα πάντα ἐπὶ τόσας ἡμέρας; Οὐδαμοῦ. Ὑπῆρξαν καὶ ἔφυγον διὰ νὰ μᾶς παρωτρύνουν μόνον ὡς ἀναμνήσεις, αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν ἐμφανεστέραν τὴν μονοτονίαν τῆς ζωῆς μας. Τὴν ποικιλίαν θέλομεν, κύριοι, τὴν ποικιλίαν τὴν δημιουργικὴν συγκινήσεων καὶ οὐδαμοῦ ἀνευρίσκομεν ταύτην. Ἵνα δὲ σᾶς πείσω, περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου, δὲν ἔχω ἢ νὰ σᾶς παραπέμψω εἰς τὸν καθημερινὸν σύντροφόν σας· τὴν ἐφημερίδα. Τί σᾶς λέγει αὕτη καθημερινῶς; Τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Ἐδάτε κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τὴν ἐφημερίδα νὰ διασαλπίζῃ γεγονὸς ἐξαιρετικόν; Ἠσθάνθητε, ὅταν τὴν ἀναλαμβάνητε εἰς χεῖρας, τὴν συγκίνησιν ἐκείνην, ἥτις εἶνε ἡ ἐκ προαισθήματος βεβαίωσις, ὅτι κάτι τὸ πραγματικῶς νέον καὶ διαγερτικὸν τῆς φαντασίας καὶ καρδίας ἀναγνώσητε; Ὄχι! μυριάκις ὄχι! Καὶ ὅταν δὲν ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ἐφημερίδος ἡ προειδοποιητικὴ συγκίνησις, ὅταν δὲν ἀντιλαμβάνεσθε τὴν ἐφημερίδα θορυβοῦσαν πάρεξ ἀσυνήθους γεγονότος, ὅταν δὲν διαβλέπετε ἀναγνωματοποίησιν συμβεβηκότος τινός, ὅταν τέλος πάντων ἡ ἐφημερὶς σιωπᾷ σιωπὴν σώφρονα ἀλλὰ καὶ χαρακτηριστικήν, τοῦ βλέπετε, κύριε, τὴν ποικιλίαν τῆς ζωῆς καὶ πῶς δὲν ἀνόμολογεῖτε τὴν κυριαρχίαν τῆς ἀπελπιστικῆς μονοτονίας;

Ταῦτα εἰπὼν ὁ εὑρίσκων μονότονον τὴν ζωήν. Ἐὰν ἔχῃ δίκαιον ἢ ὄχι κρίνατε σεῖς.

ΓΟΡΓΙΑΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΙΝ

Ἤκουσα ποτὲ χονδροχωμένην ἐλβετίδα διδοσκάλισσαν — παρῆλθεν ἀπὸ τότε καιρὸς πολὺς — νὰ ἀναφέρῃ ἀπὸ μιᾶς διαμιδος τοῦ Παρθενῶνος περιφερομένα εἰς τὰ πέριξ βλέμματα ξεψυχισμένα, καὶ μορφάζουσα:

— Τί ξεράλα!

Τὴν ξεράλαν αὐτὴν τὴν ἀντιλαμβάνεται, μὲ τὴν ἄδειαν τῆς χονδροχωμένης δασκάλισσας, ὅλος ὁλόκληρος δισφερεστικά, ὁ ρῶσος Δημήτριος Μερεζκόβσκης, ὁ διάσημος συγγραφεὺς τῶν μεγαλοπρεπῶν τριλογιῶν, τὰς ὁποίας γνωρίζομεν ἀπὸ τὰ ὀνόματα Ἰούλιανοῦ τοῦ Παραβάτου καὶ τοῦ Λεονάρδου Ντα Βίντσι, ὡς ἐπιφορτικὰς ἀναπαραστάσεις τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν Θεῶν: Διὰ τὸν ἀπόγονον τούτον τῶν Σκυθῶν εὔναται κάλλιστα νὰ λεχθῇ ὁ στίχος τὸν ὁποῖον γεοέλλην ποιητὴς ἔτόνισε διὰ τὸν Βύρωνα: «Τῆς Ἀττικῆς οἱ μελίσσες — δὲν τὸ καταφρονέσανε τὸ σκυθικό του στόμα».

Ὁ Μερεζκόβσκης πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ μεγάλου πολέμου καὶ πρὶν ἢ διακηρύξῃ τὸν πόλεμον ἐναντίον τοῦ «Ἀντιχρίστου» καθὼς ἀποκαλεῖ τὸν μπολσεβικισμόν, ἐπεσκέφθη κάποτε τὰς Ἀθήνας. Ζηλωτὴς ταξειδιώτης, τοὺς τόπους εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἔζων δρῶντες οἱ ἥρωες τῶν ἔργων του, ἐφρόντιζε νὰ τοὺς ἐξερευνᾷ μὲ τοὺς ἰδίους ὀφθαλμοὺς τοῦ, ἐπισκέπτης των. Ἐπέστρεφεν ἐκ Φλωρεντίας, καὶ δὲν εὕρισκε λόγους νὰ περιγράψῃ τὴν ἐντύπωσίν του ἀπὸ τὴν θωμασίαν, ἣν τὴν ἀποκολεῖ, πόλιν, μητρόπολιν ἀριστοτεχνημάτων, τῆς ὁποίας ἡ ἀτμοσφαῖρα καταγράζεται ἀκόμη ἀπὸ τὰς φωταυγεῖς σκιὰς τοῦ Δάντη καὶ τοῦ Μιχαηλαγγέλου, τιτάνων τῆς Τέχνης. Ἐστάθμευσεν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν Κέρκυραν, ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον, «τὸ γοητευτικὸν νησί», τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἐπανελάμβανεν εἰς τὴν Πετρούπολιν, ὅλος συγκίνησιν καὶ μελαγχολία. Ἐξῆλθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐν ὥρᾳ θέρους, ὅτε ὁ ἥλιος ἐφλόγιζε καὶ ὁ κοπετὸς ἐτύφλωνε. Ὁ λιμὴν τοῦ ἐφάνη κεζότατος καὶ ἀνεμνήσθη μὲ εἰρωνικὴν μειδίαμα τοὺς στίχους ἑνὸς ὁμοεθνοῦς του ποιητοῦ, καλοῦντος τὴν φίλην του νὰ ταξειδεύσουν ἐπὶ τοῦ «πτερωτοῦ πλοίου πρὸς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὸν ἀμαρμάρινον» Πειραιᾶ, ἐκεῖ ὅπου νυχθημερὸν ἀντηχοῦσιν οἱ ὕμνοι τῶν ἡρώων, καὶ ἡ ἐλευθερία, τὸ φῶς, αἱ πεδιάδες, ἡ ζωὴ ἔχουν τὴν πηγήν των! Μετὰ πολλὰ βάσανα, ἐν ἐλεεινὰν ἀμάξῃ τὸν διεκόμισεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ἀδένδρου Βράχου, ἀψηφοῦντα παντοειδῆ κακὰ, καὶ τὸ μέγιστον, τὸν ἀνυπόφορον καύσωνα.

Ἀγρρικήθη ἐπ' αὐτοῦ, κυπωδέστατα. Εἰς ἓν μόνον βλέμμα περιέλαβε τὰ πέριξ. Ἀπὸ τότε, λέγει, «κατάλαβε. Ἀποκάλυψης. Ὁ Βράχος μὲ τὰ Προπύλαια, τὴν Ἄπτερον Νίκην, τὸν Παρθενῶνα. Ὅ,τι ἐδοκίμασε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ποτὲ δὲν θὰ τὸ λησμονήσῃ.» Ἐπλημμύρισεν ἡ ψυχή του ἀπὸ τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν διαχύνει τὸ κάλλος τὸ ἀπολυτρωτικόν. Τὰ γελοῖα καὶ τὰ ἐνοχλητικὰ ἐπεισόδια τοῦ ταξειδίου του, ἡ κούρασις, ὁ ὀκεπτικισμὸς τῶν νεωτεριζόντων καὶ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, ὁ κάματος, ὁ καύσων, ὅλα ὡς ἐκ θαύματος ἐξηφανίσθησαν. Ἔκφρων, ἐκστατικός, ἐπανελάμβανεν: «Θεέ μου! ὡς ἐμεγαλύνθη τὸ θαῦμα σου τοῦτο!» Καὶ παραδόξως, καθὼς σημειοῦται, λέγει, εἰς ὅλας τὰς κρισίμους καὶ σημαντικὰς στιγμὰς τῆς ζωῆς του, τὸν ἐμπνευσμένον κοιτικὸν τοῦ Τολστόη καὶ τοῦ Δοστογιέφσκη ἐκυρίευσεν ἡ ἱλιγγιώδης ἐκείνη ἐντύπωσις ὡς ἀνάμνησις κόσμου τὸν ὁποῖον κάτοχε εἴδε καὶ ἔζησεν ἀλλοτε, κάπου ἀλλοῦ, ὄχι εἰς τὰ βιβλία.

Ὑπὸ τὴν σκέψιν μιᾶς στήλης ἐστάθη καὶ ἀτενίλωσε τὴν κυανῆν θάλασσαν, τὸν κυανοῦν οὐρανόν, τὰ λευκὰ μάρμαρα, τὸν ἥλιον, τοὺς ξηροὺς βράχους, τὰ ἀρπακτικὰ ὄρνεα πτερυγίζοντα ἄνωθεν. Ποία διαφορὰ μεταξὺ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ρώμης! Ἡ Ἀττικὴ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Ἀκροπόλεως, εἰκὼν τοῦ σπουδαστικοῦ, τοῦ αὐστηροῦ, τοῦ θείου μέσα εἰς τ